

februari 2022

Het mannetje van het Nonnetje (*Mergellus albellus*), gefotografeerd in de Vitensplasjes bij de Westdijk in Bunschoten.
Foto Wim Smeets

Agenda

- **Zaterdag 5 februari, maandelijkse vogeltelling** bij De Zwarte Noord, verzamelen bij Eemdijk 135, 09.00-10.00 uur. Verrekijker meenemen, er zijn ook telescopen (zie artikel verderop).
- **Zondag 13 februari, wandeling** IVN-Eemland over de Eng, 14.00 uur verzamelen op parkeerplaats Oude Kerk, Torenlaan/Kerkstraat.
- **Dinsdag 22 februari, coördinatorenvergadering** IVN Eemland, 20.00 uur in Museum Soest, Steenhoffstraat 46, Soest.
- **Zaterdag 12 maart, vroege vogelwandeling**, 06.00 uur, parkeerplaats Ravensteinselaan Baarn.
- **Maandag 21 maart, Algemene Ledenvergadering** IVN Eemland, 20.00 uur, Vogelzang, Molenstraat 8d. Het gebouw is bereikbaar via de ingang aan de Van Goyenlaan tussen de huisnummers 149 en 151. **Wie meldt zich voor de kascommissie?** secretaris@ivn-eemland.nl
- **Zondag 10 april, weidevogelwandeling**, 11.00 uur?, start bij theetuin Eemnes. Tijd kan ook 14.00 uur worden, houdt nieuwsbrieven en de website www.ivn.nl/eemland in de gaten.
- **Voor wandelingen** en andere **activiteiten in onze IVN-buurregio's** zie afdeling [Gooi en Omstreken](#), [Amersfoort](#), [De Bilt en omstreken](#) of [Heuvelrug en Kromme Rijn](#).
- **Download [hier](#) het natuurbld van de afdeling** Vecht en Plassengebied en [hier](#) van de afdeling Heuvelrug en Kromme Rijn en [hier](#) van de afdeling Veenendaal-Rhenen.
- **Lees [hier](#) de nieuwsbrief van het Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht.**

Paddenredders gezocht!

Tim de Wolf

● De IVN-Paddenwerkgroep Soest is op zoek naar helpende handen bij het overzetten van padden. Vrijwilligers zijn meer dan welkom! Leeftijd onbelangrijk, tot 12 jaar is wel begeleiding van ouderen gewenst. Door één á twee maanden **één of meer avonden per week** te helpen kun je al honderden padden redden! De werkgroep is actief op de Wieksloterweg en Insingerstraat.

Tim de Wolf, coördinator van de paddenwerkgroep, bezig met andere vrijwilligers langs de Wieksloterweg met het aanleggen van paddenschermen. Foto Ton Paauw

● De paddentrek

- Ergens in februari of maart, afhankelijk van de temperatuur en neerslag, ontwaken de padden uit hun winterslaap. Zij trekken dan in de vroege avonduren van hun droge winterslaapplaats naar poel of sloot om te paren en om eieren af te zetten. Tijdens deze paddentrek worden **duizenden dieren doodgereden** op verkeerswegen waar de padden deze moeten oversteken.

- De padden, net ontwaakt uit de winterslaap, zijn nog erg langzaam. De kans dat de dieren de overkant van de weg levend bereiken is ook bij weinig verkeer klein. Soms, als man en vrouw elkaar onderweg tegen komen, kruipt het mannetje al op het vrouwtje. Deze 'dubbeldekkers' zijn nog trager en daardoor extra kwetsbaar!

- De paddenwerkgroep plaatst op strategische punten **schermen in de berm** en graaft emmers in. Op die plekken kunnen de padden dan niet zelf oversteken. Zij worden door de vrijwilligers veilig naar de overkant gebracht. Op deze manier worden veel paddenlevens gered.

● Licht herstel van het aantal padden

- **Het gaat niet goed met de padden.** Landelijk is het aantal sinds 2008 gehalveerd. In andere landen is dezelfde trend te zien. Oorzaken zijn veranderingen in het leefgebied door intensivering van de landbouw, versnippering van het landschap (aanleg van nieuwe wegen en

Frontaal aanzicht pad. Foto Jeroen Hoek

Dubbeldekker. Foto Jeroen Hoek

fietspaden), toenemend verkeer en klimaatverandering. Droge zomers eisen hun tol. Vocht en voedsel zijn in bepaalde perioden te schaars. In Soest was 2020 een dieptepunt met 680 padden. In 2021 is een licht herstel te zien. Toen zijn 800 padden overgezet. In een topjaar als 2018 zijn wel 2000 padden waargenomen.

- Padden vormen een belangrijke schakel in de voedselkringloop. Naast insecten eten ze naaktslakken en wormen. Ze worden gegeten door o.a. egels, vossen, ringslangen, roofvogels, kraaiachtigen en reigers. **Vermindering van het aantal padden brengt de voedselvoorziening van hun vijanden in gevaar.** Het is juist nu van groot belang om de padden te helpen!

- De aantallen worden bijgehouden op tellijsten die landelijk worden verwerkt door RAVON (Reptielen Amfibieën Vissen Onderzoek Nederland). De resultaten zijn te zien op www.padden.nu. Met deze gegevens krijgen we beter inzicht in het gedrag van de padden en hun aantal. Op genoemde website heeft de Paddenwerkgroep Soest een eigen afdeling.

● Kijk op www.ivn.nl/afdeling/eemland/padden voor actuele mededelingen. Mail naar padden@ivn-eemland.nl of neem telefonisch contact op met de coördinator Tim de Wolf (06-22083997). We houden je dan op de hoogte.

Dubbeldekker gewone pad. Foto Jelger Herder

De paddenschermen houden padden tegen die onderweg zijn naar het Soesterveen. Ze vallen in emmers en worden handmatig overgezet.
Foto Ton Paauw

Winter in de kwekerij/boomgaard

Tekst Wim Kok, foto's vrijwilligers

- De kwekerij/boomgaard tegenover Paleis Soestdijk is in winterrust. Toch hebben de vrijwilligers niet stilgezeten. In november en december zijn er nog 4 hoogstam en 6 halfstam pruimen- en appelbomen, 1 halfstam peer en in de kas 3 laagstam abrikozen geplant. En nog wat inheemse struiken. Alles van biologische kwekers.

- Er is veel blad geharkt en op de tuinen en onder bomen verspreid. Er zijn meer houtsnippers op paden gestort. Een teveel aan wilde bramen is verwijderd. Alle appel- en perenbomen zijn gesnoeid. Er zijn bloembollen geplant.

Roodborstje op de hazelaar.

- De afgelopen jaar verkregen subsidie van KIEM, €2600,-, is volledig benut. Na declaratie heeft KIEM dit bedrag in januari aan IVN uitbetaald. We hebben nog een potje zelf verdiend geld door eigen verkoop, met name bloemen en wat fruit en noten.

- Minpuntje is dat er in december een buitenkraan is kapot gevoren. Een lastig klusje, maar dit wordt hersteld. Pluspuntje is dat er een mooi nieuw houten hek in de heg is geplaatst, als toegang langs de leiperen. Er komt nog eenzelfde tweede hek. Deze hekken hebben veel meer een landgoed-stijl.

- Er zijn een paar vogelnestkastjes opgehangen. De uilenwerkgroep heeft in de grote wilg een kast voor steenuilen geplaatst, Nederlands kleinste uilensoort. Nu is het afwachten of deze kast door de uiltjes gevonden wordt.

- De biologische zaden voor bloemen en groenten zijn inmiddels besteld bij Velt. Door lering wordt de pluktuin dit jaar wellicht nog mooier.

- Voor het nieuwe achterste vak van ongeveer 2000 m2 zullen we dit voorjaar een inrichtingsplan maken. Een lange gazen afscheiding langs de heg hebben we inmiddels verwijderd; er komt een doorgang. Na bespreking van het plan met de vrijwilligers en het Paleis zullen we hiervoor weer subsidie aanvragen. Eind 2022 hopen we te kunnen planten en inrichten.

- Dan controleren we ook of er al eierschalen zijn en weten we dus of de hoop afgelopen jaar benut is. Eventueel gevonden schalen zullen we bewaren. Ook zullen we dit voorjaar (deels inheemse) bloemplanten zetten bij het informatiebord bij de

Ook in de winter hebben planten hun schoonheid.

ingang, voor een leuke entree, en aan de voorzijde van het appelhuis. Goed voor insecten en een mooi gezicht.

- Als steun voor het Paleis hebben we een adhesieverklaring opgesteld voor hun subsidieaanvraag bij Erfgoed Deal van de Rijksoverheid. Het thema is klimaatadaptatie, waarbij met aandacht voor erfgoed de hele waterhuishouding en ecologie op terreinen rond de Praamgracht wordt verbeterd. Dit in samenwerking met gemeenten, waterschappen en andere grondeigenaren.

- Bij het Paleis hebben we een voorstel ingediend voor 14 of 15 open dagen in 2022, van april t/m oktober. Dit komt straks op de website. Ieder is uiteraard van harte welkom om met ons mee te genieten.

Het werk wacht.

Winterzonnetje.

Leer wilde planten determineren (voor beginners)

- Cursus: determineren van wilde planten voor beginners, is zeker ook bestemd voor leden van andere afdelingen.

- De IVN-afdeling Nieuwegein-IJsselstein en omstreken een cursus ontwikkeld die als doel heeft u op een eenvoudige en leuke manier te laten kennismaken met het determineren van wilde planten.

Beschikbare materialen tijdens de cursus: Veldgids Nederlandse Flora van Henk Eggelte, loep, prepareernaald en andere flora's. U ontvangt tijdens de cursus een cursusmap.

Aantal cursisten: minimaal 5, maximaal 20.

Kosten: IVN-leden € 15,-, niet-leden € 25,- (inclusief cursusmap, koffie en thee), te voldoen na een bevestigingsmail. De betaling geldt als definitieve opgave.

Data en locatie: de locatie is Het Milieu Educatie Centrum (=Natuurkwartier), Geinoord 9, Nieuwegein en omvat vier lessen op de maandagavond van 19.30 tot 21.30 uur op 9, 16, 23 en 30 mei 2022. Daarnaast organiseren we een terugkomavond/excursie (facultatief) op 29 augustus 2022 van 19.00 – 21.00 uur.

Meer informatie en aanmelden bij: Frans Kok, franskok@hetnet.nl, tel: 0306034297 of 0620396805

Bijenorchis. Foto IVN Nieuwegein-IJsselstein

Online lezing over de grutto

- De Oostbroeklezing van dinsdag 22 februari gaat over de grutto, koning der weidevogels. De lezing wordt online gegeven via Zoom van 19.30 tot 21.00 uur.

Grutto aan de Westdijk in Bunschoten. Foto Wim Smeets

- Over de grutto is de laatste jaren veel geschreven. Door zijn prachtige verschijning en opvallende levenswijze wordt hij niet voor niets ‘koning der weidevogels’ genoemd. Maar het aantal van deze koning van het platteland gaat in rap tempo achteruit. Het moet toch mogelijk zijn de achteruitgang van de grutto een halt toe te roepen. In deze lezing van Astrid Kant, komt de grutto in al zijn facetten aan bod; de trek, het broedgedrag, de kuikens en natuurlijk de bescherming.
 - Astrid Kant is weidevogelbeschermster in hart en nieren. Al vele jaren fotografeert zij in het voorjaar vanuit een schuilhut het geheime leven van de weidevogels. Haar vele unieke foto’s vertellen eigenlijk al het verhaal. Eind 2021 verscheen haar boek ‘Grutto’, dat ze samen schreef met Otto Plantema.
 - Deze Oostbroeklezing vindt online plaats via Zoom. Je kunt gratis deelnemen, maar aanmelden is noodzakelijk. [Schrijf je nu in!](#)
 - De Utrechtse natuur- en milieuorganisaties organiseren elke maand een lezing. Voor onze vrijwilligers én inwoners van Utrecht die hart hebben voor de Utrechtse natuur. Tot ziens bij één van de lezingen!
 - De Oostbroeklezingen zijn een samenwerking van IVN Utrecht, Landschap Erfgoed Utrecht, Natuur en Milieufederatie Utrecht, Staatsbosbeheer, Utrechts Landschap, Groei en Bloei Utrecht.

Wandeling over en rond de Eng in Soest

- De IVN Wandelwerkgroep verzorgt zondag 13 februari een wandeling over de Eng waarbij ook aandacht wordt besteed aan de Kerkebuurt, die daar pal naast ligt en historisch nauw verbonden is met de Eng. De wandeling begint om 14.00 uur vanaf de parkeerplaats van de Oude Kerk aan de Torenstraat.
- Als we het hebben over de Eng, hebben we het eigenlijk over de **Zuidelijke Eng**, het onbebouwde gedeelte van de Eng aan weerszijden van de Molenweg. De Noordelijke Eng is al deels bebouwd.
- Veel aandacht is er in deze wandeling voor de **cultuurhistorie**. Immers, de hand van de mens door de eeuwen heen heeft de geschiedenis van de Eng bepaald. Daarom ook veel aandacht voor de oudste gebouwen eromheen zoals de Oude Kerk, het oude gemeentehuis, de voormalige herberg De Drie Ringen, het Oude Mannen- en Vrouwenhuis, de Dorpsschool, diverse boerderijen en de plek van het voormalige café De Gouden Ploeg, waar een **tramremise** heeft gestaan voor de paardentram, molen De Windhond, de oude pastorie en het theater De Molshoop, dat in 1945 drie maanden bestond in een oude Duitse bunker.

Wuivend graan op de Eng in Soest vastgelegd op een schilderij door de Soester kunstenaar Herman Isings.
Foto gemeente Soest

- De wandeling krijgt het label **Geoparkwandeling** mee. Een Geopark is een gebied dat interessant is vanwege de aardkundige waarde. Er wordt aandacht besteed aan ontstaan, Grundlagen en grondgebruik. De stichting Geopark Heuvelrug Gooi en Vecht waar het IVN Eemland bij is aangesloten, promoot aandacht voor de geologie van een gebied. We kijken onder leiding van de gids met vier brillen naar het landschap:
 1. **Seizoensbril**: hoe veranderlijk is het landschap onder invloed van seizoenen?
 2. **Historische bril**: wat is er in de loop van de tijd met dit landschap gebeurd?
 3. **Verticale bril**: hoe ziet de ondergrond eruit,

welke aardlagen kunnen we verwachten?

4. **Horizontale bril**: in welke omgeving ligt het gebied en wat heeft de mens er gedaan?

Hoe meet je een boom?

- Neem een stok die even lang is als je gestrekte arm.
- Hou de stok met gestrekte arm loodrecht voor je.
- Bepaal je positie zo dat de top van de stok samen valt met de top van de boom.
- Bereken de hoogte van de boom als volgt: de afstand van je hiel tot de boomstam (E tot e) plus de afstand tussen je gestrekte arm en de grond (D tot d) is de hoogte van de boom.

[www.landelijkegilden.be/
informereren/actualiteit/tof-met-de-kids-bomen-meten](http://www.landelijkegilden.be/informereren/actualiteit/tof-met-de-kids-bomen-meten)

Vogelcursussen in Leusden

● Wim Smeets, onze vogelkenner uit Bunschoten, geeft in maart en april **vogelcursussen in Leusden**. In september 2021 stonden deze ook reeds daar op het lesprogramma van Latent Talent en nu worden ze ingelast weer gehouden.

● Het gaat om [cursusnummer 64](#) (de zintuigen van vogels en bijzonder gedrag) en [65](#) (vogels uit je omgeving herkennen). Cursus 64 wordt op **woensdag 23 maart** gehouden van 20.00 tot 22.15 uur, cursus 65 op **woensdag 6 april** van 20.00 tot 22.15 uur en **zaterdag 9 april** van 08.00 tot 10.00 uur (wandeling). Cursus 64 kost 15 euro, cursus 65 kost 25 euro. De avondcursus wordt gegeven in De

Groene Belevens in Leusden, de wandeling in gebied De Schammer. Klik op de onderstreepte cursus voor meer informatie en inschrijving. Er is nog plek over (31jan).

Sijs. Foto Wim Smeets

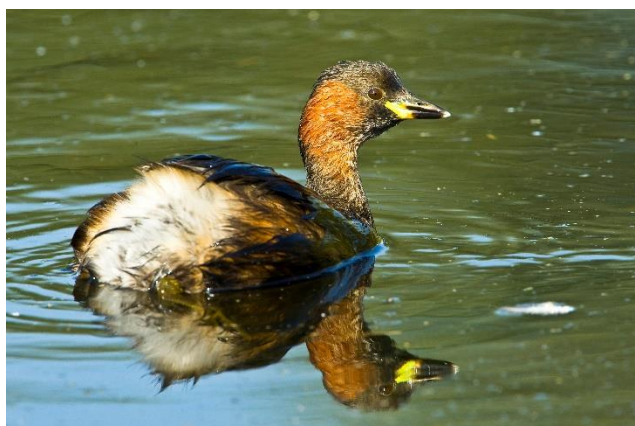
Vogels tellen kan weer bij de Zwarte Noord

Hayo Nijenhuis

● Tot ons plezier laten de Covid-maatregelen toe dat we de tellingen bij de Zwarte Noord kunnen hervatten. Daarom deze uitnodiging om weer vogels te tellen de komende zaterdag 5 februari. Locatie als eerder: Zwarte Noord Eemdijk, bij huisnummer 135, om 9.00 uur. De verwachting is dat we weer kunnen tellen op de Westdijk vanaf april a.s.

● Wel willen we nadrukkelijk de verplichte maatregelen in acht nemen, waarvan de belangrijkste is: 1,5 meter afstand houden. We verzoeken alle deelnemers hiermee zorgvuldig rekening te houden, mede omdat het omikronvirus zeer besmettelijk is!

● Het voorjaar komt er weer aan en dat is nu al overal te merken aan de activiteit van de vogels. Het is te verwachten dat ook de telling weer soorten laat zien die het voorjaar inluiden. Het meest nieuwsgierig ben ik of er alweer grutto's zijn; in vorige jaren hebben we ze al gezien op 30 januari! Helaas kan ik zelf niet aanwezig zijn en zal Wim Smeets de leiding hebben. Ik ben heel benieuwd en wens jullie veel plezier!

Dodaars, adult. Foto Wim Smeets

Paleis Soestdijk compenseert in natuur voor bouw woonwijk

Piet van Dijk

- De gemeenteraad van Baarn debatteert en **besluit in februari** over het definitieve bestemmingsplan voor het landgoed Paleis Soestdijk, nadat eerder het voorontwerp en het ontwerp werden goedgekeurd. U vindt alle vergaderdata en bijbehorende stukken [hier](#).
- De grootste **ingreep in de natuur** betreft de aanleg van een woonwijk met 95 appartementen, die de naam Alexanderkwartier krijgt. Hiervoor wordt 2987 vierkante meter aan natuur, waaronder een klein deel van het Borrebos, opgeofferd.

- Ook voor de bouw van het **auditorium** achter de Soester vleugel moet natuurgebied sneuvelen op het paleisterrein, waarvoor 2650 vierkante meter wordt ingezet. In de paleistuin verdwijnt 942 vierkante meter en op de **Parade** tegenover het paleis 1600 vierkante meter. Voor de bouw van een nieuw scoutinggebouw wordt 135 vierkante meter aangetast.
- Er wordt **meer gecompenseerd aan natuur dan deze ruim 8100 vierkante meter**, omdat afgesproken is dat het Natuur Netwerk Nederland (waar het hele landgoed onder valt) **erop vooruitgaat**. De compensatie vindt plaats op gronden bij de kwekerij en de boomgaard, waar 1,4 hectare compensatie komt. **Daarnaast worden overal de natuurwaarden verbeterd**.

Een vleermuiskast.
Foto Zoogdiervereniging

- Er is een scala aan natuurmaatregelen voorgesteld zoals: **omvormen productiebos naar natuurlijk bos**, **natuurontwikkeling op graspercelen**, **het aanbrengen van nestvoorzieningen voor vogels en vleermuizen**, **groene daken met sedumplanten**, **vleermuisvriendelijke verlichting**, **voorzieningen voor insecten, reptielen en amfibieën**, **broeihopen voor ringslangen**, toepassen inheemse beplanting, verlichting aanpassen voor meer duisternis, **inspringplekken in hekwerken**, **passeervoorzieningen voor kleine zoogdieren**, takkenrillen langs de randen om wandelaars uit vogelbroedgebieden te houden, amfibiewerende rasters, **natuurvriendelijke oevers**, **herstel laanstructuren**, **minimaal 50 nestkasten voor kleine vogels**, minimaal 50 vleermuiskasten en aanplant van randen van 10 meter breed met inheems struweel.